

A közösség gyógyító ereje: a Roseto-hatás

<https://mindsetpszichologia.hu/a-kozosseg-gyogyito-ereje-a-roseto-hatas>
2019

Van egy kisváros az Egyesült Államokban, ahol az 1900-as évek elején még szinte csak olasz betelepülők laktak. Nem ezzel hívta fel azonban magára a kutatók figyelmét, hanem a lakosok kiemelkedően jó egészségével és hosszú élettartamával.

Dr. Stewart Wolf, az 1950-es években Rosetóba látogató orvos megdöbbenve tapasztalta, hogy ebben a városban 65 év alatt senkinek nincsenek szívproblémái, ami ennél a korcsoportnál vezető halálok volt akkoriban az Egyesült Államokban. Sőt, itt még a 65 év felettiekénél is csak feleannyian haltak meg szívrohamban, mint az ország többi részén. Emellett minden más halálok is 30-35 százalékkal alatta maradt az országos átlagnak. Nem voltak öngyilkosságok, alkoholizmus, gyógyszerfüggőség, de még gyomorfekély sem – a legtöbben egyszerűen az öregségbe haltak bele. Ez felkeltette az orvos érdeklődését, így kutatócsoportot szervezett a városba, és elkezdett utánajárni, mi a rosetói lakosság egészségének titka.

Roseto eredetileg egy olasz kisváros volt az Appenninek előhegységeiben. Lakosai főként márványbányászattal foglalkoztak, vagy a környező földeket művelték meg. Nagy szegénységben éltek, és naponta 6-8 kilométert gyalogoltak a bányákig és vissza. 1882-ben egy csapat helyi férfi elhatározta, hogy kitörnek a nehéz körülmények közül, és jobb lehetőségeket keresnek az Újvilágban: Amerikában. Pennsylvániában, Bangor város közelében telepedtek le, ahol találtak munkát palabányászokként, és innentől elkezdett felfelé ívelni a szerencsájük. Egyre többen és többen követték őket az olasz városból, felvásárolva a környékbeli telkek nagy többségét, míg szép lassan kiépült egy új város, amit hamar elkereszteltek Rosetónak, hiszen szinte mind onnan származtak. Építettek templomot, és jött egy pap, aki összekovácsolta a közösséget, és földművelésre is bátorította őket. Így a város szép lassan felvirágzott, a bányászat mellett elkezdtek gazdálkodni, létrejöttek boltok, éttermek és műhelyek is. Rosetót azonban továbbra is szinte csak olaszok lakták, elszigetelt maradt, így a környező vidéken nem sokat tudtak róla – egészen addig, amíg meg nem jelent Dr. Wolf, aki a helyi orvosközösségnek tartott előadást. A körzeti orvos számolt be neki róla, hogy Rosetóból sosem jött hozzá 65 év alatti beteg szívpanaszokkal.

Dr. Wolf a kollégáival elkezdte tehát a rosetói lakosságot vizsgálni, így tárták fel, hogy a betegségek terén messze alulmaradnak az amerikai átlagtól. Először arra gondoltak, hogy talán az életmód miatt, hogy Olaszországból származó, egészségesebb alapanyagokat használnak, mint az amerikaiak, de mint kiderült, ebben nem követték az olasz hagyományokat. Disznózsírral főztek, vastag tésztájú, kolbással megrakott pizzát készítettek, sok édességet fogyasztottak, és rengeteg zsíros ételt ettek. Sokan túlsúlyosak voltak, és még többen dohányoztak.

Ezután a genetikai adottságokat vizsgálták: megnézték, hogy az USA más területén élő leszármazottak is ugyanilyen jó egészségnek örvendenek-e, de itt is csalódniuk kellett: aki nem Rosetóban élt, semmi kiugrót nem mutatott az egészségi állapotában.

Megnézték a helyi klímát, a régió adottságait, de ezzel is zsákutcába futottak, mert a környező városok lakosai szintén nem voltak egészségesebbek az amerikai átlagnál – a 65 év feletti férfiaknál a halálozási ráta háromszorosa volt a rosetóinak.

Maradt tehát maga a rosetói közösség mint a rejtély kulcsa: a mintegy 2000 fős városban ugyanis különösen nagy volt az összetartás a lakók között. Az utcán rendszeresen megálltak beszélgetni egymással, közösen főztek, a tágabb családok is összetartottak, és ementén szervezték a helyi közösséget. Gyakran több generáció is együtt lakott, és a nagyszülőket különös tisztelet övezte. Fontos szerepet játszott az életükben a vallás, rendszeresen elmentek misére, ahol szintén átélhették a közösséghez tartozás élményét. Senki nem volt magányos, senki nem maradt egyedül a bajban, még az államtól kapott szociális segélyre sem volt szüksége senkinek, mert a lakosok gondoskodtak egymásról. Magát a rosetói kultúrát, azt az összetartó és védelmező közösséget telepítették át tehát Amerikába, és ez olyan erős védőhálónak bizonyult, mely az egészségükre is hatással volt.

Wolf és Bruhn ennek mentén jelentették meg a gyógyító közösségekről szóló elméletüket, ezzel egy egészen új aspektust hozva be az egészségügybe és a gyógyításba. Rávilágítottak arra, hogy elszigetelt személyként sokszor nem érthető meg valakinek a betegsége, hanem a barátok, a rokonok, a lakóhely, a kultúra, a szűkebb és tágabb közösség is fontos szerepet játszik benne.

A 60-as évektől kezdve aztán lassú változás indult meg az amerikai Rosetóban, ahogy szép lassan beszivárgott a nyugati kultúra: a fiatalok elköltöztek, egyetemre mentek, elkezdtek más szokásokat felvenni. Az egyre hosszabbodó munkaórákat pedig növekvő magány is kísérte, mint a kibontakozó trend velejárói. Ezzel együtt pedig a csodás rosetói egészség évtizedei is a végükre értek, és mára már sajnos nem emelkednek ki a környék egészségügyi mutatói közül.